

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหา ในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีขนาดสถานศึกษาและสถานภาพต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีขนาดและสถานภาพต่างกัน แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและ ครูผู้สอน ในสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จากสถานศึกษา 319 โรงเรียน จำแนกเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก 251 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 68 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร 413 คน ครูผู้สอน 3,478 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2. 2548 : 5)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและ ครูผู้สอน ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2549 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากนั้นเปิดตาราง เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) จำนวน 350 คน จำแนก เป็นผู้บริหาร 124 คน และครูผู้สอน 226 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาและสร้างขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 30) แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ประกอบด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 4 ด้าน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

สรุปผลการวิจัย

1. ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหาร โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านบุคลากร ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ครู โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านการใช้สื่อการเรียนรู้

เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการใช้สื่อการเรียนรู้

โรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านการใช้สื่อการเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า

2.1 ผู้บริหารกับครูผู้สอน มีปัญหาการใช้หลักสูตรโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

2.2 โรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรของโรงเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนขาดความเข้าใจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ทักษะในการสร้างแบบประเมินไม่เป็นมาตรฐาน ไม่เข้าใจในหลักสูตรอย่างชัดเจน มีภาระงานมาก เนื้อหาที่สอนไม่ถนัด เพราะไม่สำเร็จการศึกษาเฉพาะวิชาเอกนั้น แต่ทำการสอนหลายวิชา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ตามลำดับดังนี้

1. ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านบุคลากร โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีกระบวนการเตรียมความพร้อม ในการใช้หลักสูตร ประกอบกับครูผู้สอนได้รับการอบรม เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่ แต่มีข้อจำกัดในส่วนของระยะเวลาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นช่วงปิดภาคเรียน ก่อนจะทำการเปิดเรียนในปีการศึกษา 2549 ซึ่งมีระยเวลาน้อย ทำให้ผู้บริหาร และครูผู้สอน อาจจะยังไม่เข้าใจหลักสูตรสถานศึกษา เท่าที่ควร

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจาก กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ทำให้ครูผู้สอน ผู้บริหาร บางคนยังไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนใหม่ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ (2546 : 4) ที่รายงานการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา พบว่า สภาพปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรไม่ชัดเจน มีภาระงานพิเศษมาก และขาดแคลนครูโดยเฉพาะวิชาหลัก ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ขาดผู้นิเทศที่มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ในการนิเทศ ครูไม่เข้าใจสาระการเรียนรู้ การจัดแผนบูรณาการ การจัดกิจกรรมไม่หลากหลาย และนักเรียนไม่ได้เลือกตามความสนใจ

1.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง อาจจะเนื่องมาจากการใช้สื่อ มีทางเลือกหลายมากขึ้น ทำให้ครูผู้สอน ผู้บริหาร และนักเรียนต้อง

ศึกษาค้นคว้ามากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องของสื่อนวัตกรรมที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมหมาย อุ๋นเจริญ (2541 : บทคัดย่อ) ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาในการนำหลักสูตรไปใช้ในระดัับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวัสดุอุปกรณ์ในระดับมาก

1.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรใหม่เป็นการวัดที่ครอบคลุม ลักษณะอันพึงประสงค์ การคิด วิเคราะห์และเขียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งต้องประเมินครบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน ต้องผ่านการประเมินดังกล่าว ซึ่งการประเมินดังกล่าวยังเป็นเรื่องใหม่ ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลยังไม่ชัดเจน จึงทำให้การดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณทิพย์ บัวชุม (2546 : 157) พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีปัญหาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนขาดความรู้ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. เปรียบเทียบระดับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามขนาดของโรงเรียน พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามสถานภาพโดยรวมและรายด้านพบว่า ผู้บริหารกับครูผู้สอน มีปัญหาการใช้หลักสูตรโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาด้านบุคลากร และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สาเหตุที่ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอนแตกต่างกันนั้น เป็นเพราะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นเพื่อพัฒนาโรงเรียนเข้ามาตรฐานการศึกษานั้น จำเป็นต้องมุ่งเน้นที่การปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารเป็นสำคัญ เพราะบทบาทในการบริหารของผู้บริหารในหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและพฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งผู้บริหารจะต้องเร่งรัดพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักการและแนวคิดที่ให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรตามกรอบหลักสูตรแกนกลางสอดคล้องกับสภาพความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมุ่งส่งเสริมให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยที่เน้นผู้เรียนมีความสำคัญและ

มุ่งให้นักเรียนมีคุณภาพและมาตรฐานและส่งเสริมให้มีความร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาการศึกษา

2.2 สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวม ทั้ง 4 ด้าน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยโรงเรียนขนาดเล็ก มีการปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ความพร้อมของโรงเรียนขนาดใหญ่มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนในระดับศึกษาดอนมัยมคั่น และตอนปลายมากกว่า รายหัวของนักเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก จึงทำให้การปฏิบัติการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในด้านบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีความแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากสภาพความพร้อมของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก มีลักษณะที่คล้ายกันทั้งบริบท และสภาพแวดล้อม รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องจตุรรัตน์ พินิจมนตรี (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน เห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติการใช้หลักสูตรโดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนขาดความเข้าใจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ทักษะในการสร้างแบบประเมินไม่เป็นมาตรฐาน ไม่เข้าใจในหลักสูตรอย่างชัดเจน มีภาระงานมาก เนื้อหาที่สอนไม่ถนัด เพราะไม่สำเร็จการศึกษาเฉพาะเอกนั้น แต่ทำการสอนหลายวิชา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประเมินผลการเรียนรู้ ยังเป็นเรื่องใหม่ ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจใน การประเมินผลยังไม่ชัดเจน จึงทำให้การดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนมีปัญหา ดังนั้น ผู้บริหาร หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องจึงควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูและผู้บริหารทุกคน ทุกระดับชั้น ให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับพรรณทิพย์ บัวห่ม (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายในสังกัดสำนักงานการ

ประถมศึกษาจังหวัดนครพนม และสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาที่ตัวบุคลากร เพราะทุกฝ่ายยังไม่พร้อมในการใช้หลักสูตร และมีปัญหาด้านงบประมาณ แนวทางแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนจะต้องมีการส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ สำหรับนักเรียนจะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมมือกันในการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนรู้ ของนักเรียนอย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาระดับค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ และด้านบุคลากร ดังนั้น ผู้บริหาร หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.1 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

- 1.1.1 สถานศึกษาควรจัดอบรมสัมมนา เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียน
- 1.1.2 บุคลากรในโรงเรียนควรมีการวางแผนและกำหนดระยะเวลาของการ วัดและประเมินผลการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระอย่างชัดเจน
- 1.1.3 บุคลากร โรงเรียนควรมีการรายงานผลการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ
- 1.1.4 โรงเรียนควรมีการประเมินผลผู้เรียนให้ครอบคลุมพัฒนาการของ ผู้เรียน ความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงาน

1.2 ด้านบุคลากร

- 1.2.1 ควรจัดสำรวจแหล่งการเรียนรู้ วิทยาการในท้องถิ่นแล้วจัดทำเป็นระบบ ข้อมูลสารสนเทศไว้เพื่อให้สะดวกต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้
- 1.2.2 บุคลากรในโรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงาน บุคลากร ในท้องถิ่น เพื่อขอความร่วมมือในด้านวัสดุอุปกรณ์แหล่งความรู้เพื่อจัดการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน ตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน ในการนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนแนวทางที่จะ แก้ปัญหาการพัฒนาผู้เรียนที่ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2.2 ควรศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อเป็นข้อมูล ในการนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนแนวทางแก้ปัญหาการพัฒนาผู้เรียนที่ใช้หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY